

DSM-5 Självsfattning av aktuella symtom. Instruktioner.

”DSM-5 Självsfattning av aktuella symtom” är ett instrument som ger ett själv- eller informantfattat mått på förekomst av symtom inom 13 domäner för psykisk ohälsa som har betydelse vid psykiatrisk diagnostik. Syftet är att underlätta för klinikern att identifiera ytterligare problemområden hos patienten som kan ha stor betydelse för behandling och prognos. Skalan kan också användas för att få en överblick över förändringar i patientens symtombild över tid.

Den här versionen, avsedd för vuxna, består av 23 frågor som sammantaget belyser 13 domäner för psykisk ohälsa:

1. Nedstämdhet	8. Sömn
2. Irritabilitet, ilska	9. Minne
3. Hypomani/mani	10. Tvång
4. Ångest	11. Dissociation
5. Kroppsliga symtom	12. Personlighetsrelaterad funktion
6. Suicidalitet	13. Bruk av alkohol/tobak/droger/läkemedel
7. Psykos	

För varje item efterfrågas hur mycket (eller hur ofta) personen har haft besvär av symtomen/problemen ifråga under de senaste två veckorna. Om personen inte själv kan genomföra fattningen (t ex en demenssjuk person), kan en annan vuxen som är väl insatt i personens besvär/problem fungera som informant och genomföra fattningen. Skalan har visat sig vara kliniskt användbar, och den har uppvisat god test-retestreliabilitet vid DSM-5 fältstudier som genomfördes på vuxenpopulation i USA och Kanada.

Skattning och tolkning

Varje item på skalan skattas på en 5-punktsskala (0=inget/inte alls; 1=obetydligt/sällan, högst 1-2 dagar; 2=lite/flera dagar; 3=en hel del/mer än hälften av dagarna; och 4=mycket/nästan varje dag. Skattningen på varje item inom en domän ska beaktas. Klinikern ska notera den högsta skattningen på någon av frågorna inom varje domän, eftersom fördjupad anamnes utgår från den högsta skattningen inom varje domän. En skattning av 2 eller högre på något item inom en domän (med undantag för substansbruk, suicidalitet och psykos) kan vara skäl till fördjupad anamnes för att kunna avgöra om en ännu mer ingående anamnes inom domänen ifråga är nödvändig. Vid substansbruk, suicidalitet och psykos är en skattning av 1 eller högre på något item inom domänen ifråga vara skäl till fördjupad anamnes.

Hur ofta kan man använda skalan?

För att spåra förändringar i symtombilden över tid, kan skalan användas med regelbundna intervall på kliniska indikationer beroende på stabiliteten i patientens symtombild och behandlingssituationen. För personer som inte själva kan göra skattningen är det lämpligt att samma väl insatta informant gör skattningen vid uppföljning av patientens tillstånd. Genomgående höga skattningar inom en specifik domän kan indikera kliniskt signifikanta symtom och problem som motiverar ytterligare utredning, behandling och uppföljning. Besluten ska fattas på grundval av kliniska bedömningar.